

Σχόλια για την πρόταση της κυβέρνησης για νέο νόμο που θα διέπει την πανεπιστημιακή εκπαίδευση

**Ιωάννης Πανάρετος
2 Ιουλίου 2006**

Η κυβέρνηση, στις 21/6/2006, παρουσίασε ένα προσχέδιο νόμου για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση που θα αντικαθιστά τον Ν.1268/82 και τις μεταβολές που επήλθαν σε αυτόν από τότε.

Γενικές παρατηρήσεις:

1. Το σχέδιο νόμου κινείται στην ίδια λογική που κινήθηκαν όλες οι νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με τα πανεπιστήμια τα τελευταία 30 χρόνια. Αποτελεί μια λεπτομερή ρύθμιση των διαδικασιών και των λειτουργιών του πανεπιστημίου με ασφυκτική εποπτεία και έλεγχο από το Υπουργείο Παιδείας. Στο σχέδιο αυτό νόμου ρυθμίζονται όλα σχεδόν τα θέματα που αφορούν την λειτουργία του πανεπιστημίου από τις εκλογές του διδακτικού προσωπικού μέχρι την διάρθρωση του προγράμματος σπουδών και τον εν γένει τρόπο λειτουργίας των πανεπιστημίων.

Είναι παράδοξο από μια κυβέρνηση που αυτοαποκαλείται φιλελεύθερη να προωθεί ρυθμίσεις που επιβάλλουν ασφυκτικό έλεγχο και εποπτεία στην λειτουργία των δημοσίων πανεπιστημίων. Τα περισσότερα από τα θέματα, τα οποία θίγει το σχέδιο αυτό νόμου, στα πανεπιστήμια της δυτικής Ευρώπης και της Αμερικής και όχι μόνο, αποτελούν θέματα του εσωτερικού κανονισμού των πανεπιστημίων. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις το σχέδιο νόμου προχωρά σε τόσο μεγάλες λεπτομέρειες που ξεπερνά ακόμα και τους εσωτερικούς κανονισμούς πανεπιστημίων του εξωτερικού.

Τόσο στις χώρες της δυτικής Ευρώπης όσο και στις ΗΠΑ ο προβληματισμός για την ανώτατη εκπαίδευση είναι έντονος. Σε καμιά όμως χώρα, από όσα τουλάχιστον εγώ γνωρίζω, δεν εμφανίζεται αντίστοιχο φαινόμενο όπου το κράτος να καθορίζει με τόσο μεγάλες λεπτομέρειες και ομοιόμορφα όλες τις λειτουργίες του πανεπιστημίου. Φτάνει μάλιστα σε τόσες λεπτομέρειες ώστε να καθορίζει το συγκεκριμένο διοικητικό υπάλληλο του πανεπιστημίου που θα έχει την ευθύνη της τήρησης των πρακτικών της Συγκλήτου και του Πρυτανικού Συμβουλίου!

Θα πρέπει βέβαια να ομολογήσει κανείς ότι η προσέγγιση αυτή αναπαράγει τη λογική των σχέσεων κράτους και πανεπιστημίων που υφίσταται στη χώρα μας από δεκαετίες. Δυστυχώς, αντί αυτή η σχέση να οδηγείται σε καλύτερους όρους συνεργασίας βλέπουμε ότι βαδίζει σε όλο και μεγαλύτερο έλεγχο και εμπλοκή του υπουργείου παιδείας στη λειτουργία των πανεπιστημίων.

Μια άλλη παράμετρος που διέπει το σχέδιο νόμου και επίσης διαιωνίζει μια λανθασμένη πρακτική του ελληνικού κράτους απέναντι στα πανεπιστήμια, είναι ο ισοπεδωτικός τρόπος αντιμετώπισης όλων των πανεπιστημίων που φτάνει μάλιστα για πρώτη φορά στο σημείο να διαμορφώνει ένα κοινό εσωτερικό κανονισμό για όλα τα πανεπιστήμια! Η ομοιομορφία αυτή εξαλείφει κάθε στοιχείο άμιλλας μεταξύ των πανεπιστημίων, απαραίτητη προϋπόθεση για την καλύτερη λειτουργία τους, αφού η άμιλλα είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της ανώτατης εκπαίδευσης.

Μια ενδιαφέρουσα παράμετρος που επανέρχεται με κάποιες διαφοροποιήσεις από την εποχή της υπουργίας Αντώνη Τρίτση είναι ο τετραετής προγραμματισμός των πανεπιστημίων. Μια τέτοια λογική θα έπρεπε να είναι η βάση των σχέσεων πολιτείας

και πανεπιστημίων χωρίς την εμπλοκή της πολιτείας στις υπόλοιπες λειτουργίες του πανεπιστημίου.

Κατά την γνώμη του υπογράφοντος θα έπρεπε ο προγραμματισμός αυτός να αποτελεί τη μόνη σχέση της πολιτείας με τα πανεπιστήμια. Ο προγραμματισμός θα έπρεπε να περιλαμβάνει μετρήσιμους στόχους που η πολιτεία θα συμφωνούσε με το πανεπιστήμιο και όλα τα άλλα θέματα θα έπρεπε να είναι στοιχεία που να καθορίζονται με τους εσωτερικούς κανονισμούς των πανεπιστημίων. Δεν υπάρχει κανείς λόγος όλα τα πανεπιστήμια να εκλέγουν τους διδάσκοντες με τον ίδιο τρόπο και όλα τα πανεπιστήμια να έχουν τις ίδιες ακριβώς ημερομηνίες έναρξης και λήξης των μαθημάτων τους ή να εκλέγουν με τις ίδιες προδιαγραφές τον οικονομικό διευθυντή (που προβλέπει το σχέδιο νόμου). Κατά τη γνώμη μου στη λογική αυτή της αυτοτέλειας θα έπρεπε μέρος της χρηματοδότησης του κάθε πανεπιστημίου να αποτελούν και οι μισθοί του πάσης φύσεως διδακτικού και διοικητικού προσωπικού των πανεπιστημίων όπως επίσης και οι υποτροφίες, οι παροχές για συγγράμματα και οι όποιες άλλες παροχές γίνονται με χρηματοδότηση της πολιτείας. Μια τέτοια προσέγγιση θα επέτρεπε στα πανεπιστήμια να λειτουργήσουν με πολύ καλύτερο τρόπο, να είναι περισσότερο αποδοτικά και να αξιοποιούν με τον βέλτιστο τρόπο τα χρήματα του έλληνα φορολογούμενου που η πολιτεία τους διαθέτει.

Επιμέρους παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου:

Στην βάση της λογικής της πλήρους εποπτείας των πανεπιστημίων από το κράτος με την οποία διαφώνησα παραπάνω, το σχέδιο νόμου βελτιώνει σε αρκετά σημεία την υπάρχουσα κατάσταση ενώ σε άλλα την καθιστά περισσότερο γραφειοκρατική και δυσλειτουργική. **Θα σχολιάσω το σχέδιο νόμου άρθρο προς άρθρο, όχι ως σχέδιο νόμου αλλά ως πρόταση εσωτερικού κανονισμού κάποιου συγκεκριμένου πανεπιστημίου.**

Μια πρώτη γενική παρατήρηση αφορά την προχειρότητα με την οποία έχει συνταχθεί το κείμενο. Ενώ στην αρχή γίνεται διαχωρισμός μεταξύ πανεπιστημίων και ΤΕΙ στο πλαίσιο των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην χώρα, στην πρόοδο του κειμένου οι όροι «πανεπιστήμια» και «ΑΕΙ» εναλλάσσονται με αποτέλεσμα ο αναγνώστης να μην μπορεί να αντιληφθεί τα ιδρύματα στα οποία αναφέρεται ο νόμος.

Το **άρθρο 1 & 2** ασχολείται με την αποστολή των ΑΕΙ και την διάρθρωσή τους.

Το **άρθρο 3** αναφέρεται στις ακαδημαϊκές ελευθερίες και το άσυλο τα οποία κατά τη γνώμη μου θα έπρεπε να αποτελούν στοιχεία του εσωτερικού κανονισμού κάθε πανεπιστημίου. Στη λογική όμως που ακολουθεί το σχέδιο νόμου η διάταξη αυτή βελτιώνει την ήδη ισχύουσα διάταξη.

Το **άρθρο 4** αναφέρεται στους εσωτερικούς κανονισμούς των πανεπιστημίων. Για πρώτη φορά το υπουργείο, σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, καταρτίζει *πρότυπο γενικό εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των ΑΕΙ* ο οποίος θα ισχύει εν όλω ή συμπληρωματικά με τους κανονισμούς που θα καταρτίσουν τα πανεπιστήμια. Καθορίζει δηλαδή με ομοιόμορφο τρόπο ακόμα και τους εσωτερικούς κανονισμούς των πανεπιστημίων!

Το **άρθρο 5** είναι ουσιαστικό γιατί αναφέρεται στο τετραετές ακαδημαϊκό – αναπτυξιακό πρόγραμμα που θα πρέπει να καταρτίζει το κάθε πανεπιστήμιο και να συμφωνεί με το υπουργείο παιδείας. Το άρθρο αυτό θα μπορούσε να αποτελεί τη βάση για την πλήρη αυτοτέλεια των ΑΕΙ. Θα μπορούσε ίσως να αποτελεί και το

μοναδικό άρθρο του σχεδίου νόμου με τις απαραίτητες συμπληρώσεις για την εξειδίκευσή του στην πράξη.

Δυστυχώς, το αμέσως επόμενο άρθρο (**άρθρο 6**), επανέρχεται στην ισοπεδοτική ομοιομορφία αναφερόμενο στην δημιουργία θέσης εκτελεστικού διευθυντή οικονομικών και διοικητικών υποθέσεων για τον οποίο προσδιορίζονται τα ίδια προσόντα για όλα τα πανεπιστήμια ανεξάρτητα από τη δομή τους, τη λειτουργία τους και τις ανάγκες τους! Η παρέμβαση στις λεπτομέρειες είναι τόσο μεγάλη ώστε καθορίζονται ακόμα και οι συνεργάτες που αυτός θα έχει (τρεις έως πέντε ειδικοί επιστήμονες σε θέματα λογιστικής και δύο έως τρία μέλη διοικητικού προσωπικού!), ανεξάρτητα και πάλι από τις ανάγκες, την στρατηγική και το μέγεθος του κάθε πανεπιστημίου. Στην ίδια αρνητική κατεύθυνση είναι και το γεγονός ότι τόσο τα προσόντα όσο και οι διαδικασίες επιλογής καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα! Χωρίς και πάλι τα πανεπιστήμια να έχουν ουσιαστικό ρόλο.

Σημείωση: Μια δευτερεύουσα αλλά ουσιαστική λεπτομέρεια είναι ότι καταργούνται οι θέσεις των προϊσταμένων γραμματείας σε κάθε ίδρυμα. Με την ισχύουσα νομοθεσία τα πανεπιστήμια είχαν τη δυνατότητα να απασχολούν διοικητικούς υπαλλήλους με εξαιρετική εμπειρία έστω κι αν αυτοί είχαν συνταξιοδοτηθεί. Η δυνατότητα αυτή παύει να υφίσταται με το σχέδιο νόμου. Το άρθρο αυτό κλείνει με την πρωτοφανή λεπτομερειακή ρύθμιση που καθορίζει το διοικητικό στέλεχος που τηρεί τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Συγκλήτου!

Το **άρθρο 7** (ρυθμίσεις οικονομικού περιεχομένου) είναι χρήσιμο αφού επιτρέπει στα πανεπιστήμια να αντλούν πόρους οι οποίοι δεν φορολογούνται. Όπως επίσης επιτρέπει σε ιδιώτες ή φορείς να απαλλάσσονται της φορολογίας για δωρεές προς τα πανεπιστήμια.

Το **3^ο Κεφάλαιο** ασχολείται με τις εκλογές οργάνων διοίκησης και με θέματα δεοντολογίας.

Το **άρθρο 8** αναφέρεται στην εκλογή πρυτάνεων και προέδρων τμημάτων με ουσιαστική διαφοροποίηση από τις ισχύοντα, την καθολική συμμετοχή στις εκλογές των οργάνων όλων των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας με μετατροπή της ψήφου της κάθε ομάδας σε ποσοστό βαρύτητας. Εντύπωση προκαλεί ότι στο ποσοστό που καθορίζεται για τους φοιτητές περιλαμβάνονται τόσο οι προπτυχιακοί όσο και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές χωρίς διαχωρισμό.

Ακόμα κι αν δεχθούμε (κάτι που μάλλον ισχύει) ότι με τον νέο αυτό τρόπο βελτιώνεται η διαδικασία εκλογής των πανεπιστημιακών αρχών και μειώνονται οι πιθανότητες συναλλαγών μεταξύ των υποψηφίων και των εκπροσώπων των φοιτητών παρατηρούμε στη συνέχεια ότι ο τρόπος επιλογής των φοιτητών που συμμετέχουν στα όργανα διοίκησης του πανεπιστημίου εξακολουθεί να είναι ο σημερινός (υποδεικνύονται δηλαδή από τα διοικητικά συμβούλια των συλλόγων των φοιτητών). Αυτό θα διαιωνίσει σε μεγάλο βαθμό την υφιστάμενη σήμερα κατάσταση ενώ θα ήταν πολύ ευκολότερο, αφού όλοι οι φοιτητές θα ψηφίζουν για τα όργανα διοίκησης, στην ίδια ψηφοφορία οι φοιτητές επίσης να εξέλεγαν τους εκπροσώπους τους στα όργανα διοίκησης του πανεπιστημίου. Αυτό θα βελτίωνε την ποιότητα της φοιτητικής συμμετοχής στα όργανα.

Το **άρθρο 9** αναφέρεται στον ορισμό επιτροπής δεοντολογίας. Είναι φανερό ότι, αν και η πρόθεση είναι χρήσιμη, η σύνθεση της επιτροπής δεοντολογίας (αντιπρύτανης και κοσμήτορας του ιδρύματος) δεν εξυπηρετούν το στόχο για τον οποίο η επιτροπή θεσμοθετείται. Η επιτροπή δεοντολογίας θα έπρεπε να είναι ανεξάρτητη από τα εκλεγμένα όργανα του πανεπιστημίου. (θα μπορούσε π.χ. την επιτροπή δεοντολογίας να αποτελούν οι πέντε αρχαιότεροι καθηγητές του ιδρύματος

οι οποίοι, λόγω ακριβώς του χρόνου υπηρεσίας τους στο ίδρυμα, δεν θα προσέβλεπαν σε μελλοντική απασχόληση σε διοικητικά όργανα του πανεπιστημίου πράγμα που θα καθιστούσε τις αποφάσεις τους αμφισβητήσιμες λόγω ενδεχομένων φιλοδοξιών ανάληψης διοικητικών θέσεων στο πανεπιστήμιο).

Το **άρθρο 19** θεσμοθετεί τον συνήγορο των ΑΕΙ. Στην υπάρχουσα λογική λειτουργίας των πανεπιστημίων και αυτή η διάταξη είναι θετική. Δεν διευκρινίζεται όμως αν ο συνήγορος θα επιλύει και θέματα ουσίας του πανεπιστημίου εκτός από θέματα τύπου (που σήμερα λύνονται συνήθως στο Συμβούλιο της Επικρατείας).

Το **Κεφάλαιο Δ** ασχολείται με τις προπτυχιακές σπουδές.

Το **άρθρο 11** αναφέρεται στη θεσμοθέτηση συμβούλων σπουδών που επίσης είναι προφανές ότι δεν μπορεί να αποτελεί θέμα ρύθμισης από την πολιτεία αλλά αποτελεί εσωτερικό θέμα των πανεπιστημίων.

Το **άρθρο 12** (ανταποδοτικές υποτροφίες, εκπαιδευτικά δάνεια) περιέχει χρήσιμες διατάξεις αφού επιτρέπει στους φοιτητές να απασχολούνται με αμοιβή σε υπηρεσίες του πανεπιστημίου, όπως επίσης προσδιορίζει τις δυνατότητες παροχής δανείων. Και αυτά όμως τα θέματα θα έπρεπε να αποτελούν στοιχεία του εσωτερικού κανονισμού του πανεπιστημίου και όχι μιας νομοθετικής ρύθμισης.

Το **άρθρο 13** προσδιορίζει την ανώτατη χρονική διάρκεια φοίτησης. Το άρθρο αυτό είναι το χαρακτηριστικότερο ίσως παράδειγμα της παρέμβασης του υπουργείου στα εσωτερικά θέματα των πανεπιστημίων. Η προσπάθεια ομοίμορφης ρύθμισης αυτού του πραγματικού προβλήματος των πανεπιστημίων οδηγεί σε ακρότητες, όπου προσδιορίζονται για κάθε φοιτητή, σε κάθε ελληνικό πανεπιστήμιο οι προσπάθειες που μπορεί να κάνει σε κάποιο μάθημα προκειμένου να επιτύχει, κάτι που εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να αποτελεί μια γενική ρύθμιση. Σε όλα τα πανεπιστήμια του κόσμου, υπάρχουν ειδικοί κανόνες και οι επιμέρους περιπτώσεις εξετάζονται από ειδικές επιτροπές της κάθε πανεπιστημιακής μονάδας. Είναι κρίμα που δεν παρέχεται η δυνατότητα στα πανεπιστήμια να υιοθετήσουν πρακτικές όπως αυτές του εξωτερικού εξεταστή (external examiner) που ισχύει σε πολλές αγγλοσαξονικές χώρες και επιτρέπει στους φοιτητές να αισθάνονται ότι δεν υπάρχει περίπτωση να αδικηθούν αλλά και δίνει μια πολύ μεγαλύτερη διαφάνεια στην αξιολόγησή τους. Στο ίδιο άρθρο γίνεται το πρώτο δειλό βήμα επιβράβευσης επιμελών φοιτητών αφού, για πρώτη φορά, επιτρέπεται η απονομή πτυχίου μετά τη συμπλήρωση 7 εξαμήνων φοίτησης (αναρωτιέται βέβαια κανείς γιατί δεν θα μπορούσε να επιτρέπεται η απονομή πτυχίου και με τη συμπλήρωση 6 εξαμήνων φοίτησης).

Το **άρθρο 14** αναφέρεται στην δωρεάν διανομή συγγραμμάτων. Και εδώ γίνεται μια προσπάθεια ρύθμισης της κατάστασης με βάση την υπάρχουσα λογική. Θα μπορούσε, σε αντίθεση με τα προτεινόμενα, να δοθεί η δυνατότητα ώστε το κράτος να αγοράζει τα πνευματικά δικαιώματα των συγγραφέων καθηγητών και να τοποθετεί όλα τα συγγράμματα στο ίντερνετ ώστε ο κάθε φοιτητής να μπορεί να προσφύγει σε οποιαδήποτε πηγή θα επιθυμούσε. Στην ίδια κατεύθυνση και για ευρύτερη προσφορά πηγών γνώσης θα μπορούσε το κράτος να συμφωνήσει με διεθνείς εκδοτικούς οίκους για να μεταφραστούν τα καλύτερα συγγράμματα που κυκλοφορούν στο εξωτερικό και να τοποθετηθούν επίσης στο ίντερνετ για τη χρήση των φοιτητών.

Δυστυχώς, με την προτεινόμενη ρύθμιση ο κάθε φοιτητής θα εξακολουθεί να παίρνει ένα μόνο σύγγραμμα για κάθε μάθημα. Η βελτίωση που υπάρχει εδώ είναι ότι ο φοιτητής θα μπορεί να επιλέγει από όλα τα διαθέσιμα συγγράμματα και όχι να υποχρεούται στη χρησιμοποίηση του συγγράμματος του καθηγητή. Σε κάθε περίπτωση φοβάμαι ότι η προτεινόμενη διάταξη είναι ανεφάρμοστη για πρακτικούς

λόγους αφού τα περισσότερα από τα συγγράμματα δεν κυκλοφορούν στο ελεύθερο εμπόριο αλλά εκδίδονται με δαπάνες του κράτους. Πως θα διασφαλιστεί ότι όλα τα προτεινόμενα συγγράμματα θα είναι διαθέσιμα;

Το **άρθρο 15** αποτελεί επίσης μια πολύ λεπτομερή ρύθμιση από το κράτος θεμάτων που θα έπρεπε να είναι στη διακριτική ευχέρεια των πανεπιστημίων. Αναφέρεται στη διάρκεια των εξαμήνων και των εξεταστικών περιόδων, όπως επίσης στα υποχρεωτικά και στα επιλεγόμενα μαθήματα. Σε ένα διάλογο μέσα στο πανεπιστήμιο για τη δημιουργία εσωτερικού κανονισμού πολλές από τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες. Σε καμιά όμως περίπτωση δεν μπορεί να αποτελούν μέρος ενός νόμου που αναφέρεται στη λειτουργία των πανεπιστημίων. Οι λεπτομέρειες με τις οποίες ασχολείται το άρθρο αυτό είναι πρωτοφανείς, αφού καθορίζει τον αριθμό των επιλεγόμενων μαθημάτων (!), όπως επίσης τους αριθμούς των φοιτητών σε κάθε μάθημα κλπ.

Το **άρθρο 16** δίνει τη δυνατότητα συγγραφής διδακτορικών διατριβών σε ξένη γλώσσα. Η δυνατότητα αυτή υπάρχει ήδη σε πολλά πανεπιστημιακά τμήματα και σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να αποτελεί μέρος ενός νόμου.

Το **Κεφάλαιο Ε** αναφέρεται σε θέματα προσωπικού και επίσης αποτελεί, στο μεγαλύτερο μέρος του, λεπτομερή περιγραφή και καθορισμό αρμοδιοτήτων και δραστηριοτήτων που θα έπρεπε να ανήκουν στη δικαιοδοσία των ιδρυμάτων. (Αναρωτιέται κανείς γιατί θα πρέπει να είναι μέρος ενός νόμου η υποχρέωση των πανεπιστημίων να έχουν στην ιστοσελίδα τους τις περιγραφές των μαθημάτων και τα βιογραφικά των διδασκόντων, κάτι αυτονόητο για οποιοδήποτε σοβαρό πανεπιστήμιο).

Το **άρθρο 18** (τρόπος πλήρωσης θέσεων ΔΕΠ), αναφέρεται επίσης σε ρυθμίσεις που θα έπρεπε να λύνονται με τους εσωτερικούς κανονισμούς των ιδρυμάτων.

Το ίδιο συμβαίνει με το **άρθρο 19** (γνωστικά αντικείμενα και προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ). Είναι εντυπωσιακό ότι στο άρθρο αυτό γίνεται αναφορά στην δυνατότητα να αλλάζει το γνωστικό αντικείμενο των υπηρετούντων μελών ΔΕΠ. Είναι αυτό κάτι που θα πρέπει να το προβλέπει ένας νόμος; Για μια ακόμη φορά δυστυχώς γίνεται αναφορά σε νόμο ακόμα και στον αριθμό των αντιτύπων των βιογραφικών και των εργασιών που θα πρέπει να υποβάλουν όσοι είναι υποψήφιοι για θέσεις στα πανεπιστήμια!

Το ίδιο συμβαίνει και με το **άρθρο 20** (προϋποθέσεις εκλογής μελών ΔΕΠ). Ο παραλογισμός αυτής της λεπτομερούς ρύθμισης εσωτερικών θεμάτων των πανεπιστημίων φαίνεται από την παράγραφο 6 του άρθρου 20, όπου καθορίζεται και η χρονική στιγμή μέχρι την οποία μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για την εκλογή έργα των υποψηφίων! (Ως τέτοια ημερομηνία καθορίζεται η λήξη υποβολής υποψηφιοτήτων). Ποιος νόμος όμως μπορεί να αφαιρέσει από έναν καθηγητή το δικαίωμα να λάβει υπόψη του στην αξιολόγησή του μια εξαιρετικής σημασίας και ποιότητας εργασία που έχει εκπονήσει υποψήφιος μετά την λήξη της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων;

Χειρότερη ακόμα είναι η εικόνα με το **άρθρο 21** (δοκιμαστικό μάθημα). Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι ο κάθε υποψήφιος θα πρέπει να δίνει ένα δοκιμαστικό μάθημα 2 ωρών (!) σε ώρες μάλιστα διδασκαλίας υποχρεωτικών μαθημάτων. Ας φανταστεί κανείς το ενδεχόμενο για κάποια θέση να υπάρχουν 20 υποψήφιοι και να πρέπει να εξευρεθούν 40 ώρες διδασκαλίας υποχρεωτικών μαθημάτων προκειμένου

αυτοί να δώσουν δοκιμαστική διάλεξη! Δεν φτάνει αυτό, αλλά ακόμα χειρότερα, καθορίζεται ότι ο υποψήφιος κάνει την εισήγησή του για 40 λεπτά και στα επόμενα 45 λεπτά απαντά σε ερωτήσεις των φοιτητών!

Το **άρθρο 22** (εκλογή και εξέλιξη μελών ΔΕΠ) συνεχίζει στην ίδια κατεύθυνση λεπτομέρειας, όπως επίσης και το **άρθρο 23** που αναφέρεται σε εισηγητικές επιτροπές και εκλεκτορικά σώματα. Και εδώ οι λεπτομέρειες είναι πρωτοφανείς. Θετικό στοιχείο πάντως είναι ότι δίνεται επιτέλους η δυνατότητα σε καθηγητές από το εξωτερικό να συμμετέχουν στις τριμελείς εισηγητικές επιτροπές. Δεν δίνεται όμως τέτοια δυνατότητα για συμμετοχή και στην εκλογική διαδικασία, κάτι που θα αποτελούσε μια πολύ μεγάλη βελτίωση της υπάρχουσας σήμερα κατάστασης.

Το **άρθρο 24** αναφέρεται στα καθήκοντα και υποχρεώσεις των μελών ΔΕΠ με μεγάλες και πάλι λεπτομέρειες, όπως επίσης και το **άρθρο 25**, που αναφέρεται στα χαρακτηριστικά των μελών ΔΕΠ μερικής απασχόλησης.

Το **κεφάλαιο ΣΤ** αναφέρεται στην αναδιάρθρωση σχολών και τμημάτων που αποτελεί εκ των πραγμάτων εσωτερικό θέμα των πανεπιστημίων και δεν θα έπρεπε με κανένα τρόπο να υπάρχει σε ένα νόμο πλαίσιο για τα πανεπιστήμια.

Τέλος, το **κεφάλαιο Ζ** και το **άρθρο 30** αναφέρεται σε μελλοντική κωδικοποίηση της νομοθεσίας των πανεπιστημίων.

Είναι φανερό από τα προαναφερθέντα ότι το σχέδιο νόμου, όχι μόνο δεν θα βοηθήσει τα πανεπιστήμια να βρουν το δρόμο τους και να γίνουν ανταγωνιστικά σε μια ελεύθερη διεθνή οικονομία, αλλά αντίθετα θα τα οδηγήσει σε μεγαλύτερη εσωστρέφεια και στείρες αντιπαραθέσεις τόσο στο εσωτερικό τους όσο και στις σχέσεις τους με την πολιτεία.

Ιωάννης Πανάρετος

2 Ιουλίου 2006

Ο υπογράφων είναι καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και επισκέπτης καθηγητής του Πανεπιστημίου California Berkeley.

Στις εμπειρίες του από την διοίκηση της εκπαίδευσης στην Ελλάδα περιλαμβάνονται η θητεία του ως Αντιπρύτανη και προέδρου της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Πατρών, ως Προέδρου Τμήματος (Πάτρα και ΟΠΑ), ΓΓ του ΥΠΕΠΘ και προέδρου του ΕΣΥΠ και ΣΑΠ). Σε διεθνές επίπεδο διετέλεσε Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Συμβουλίων Παιδείας, μέλος της εκπαιδευτικής επιτροπής και του κέντρου έρευνας του ΟΟΣΑ και μέλος της επιτροπής παιδείας της Ουνέσκο. Ήταν υπεύθυνος της αξιολόγησης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος από τον ΟΟΣΑ, της πιλοτικής αξιολόγησης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ στην Ελλάδα και της αξιολόγησης του τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ από διεθνή ομάδα αξιολογητών.